

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusika rakenduskõrgharidusõppe õppekava

Kerli Kislõi

KERLI KISLÕI DIPLOMIKONTSERT „SUMIN”

Loov- praktilise lõputöö teoreetiline osa

Juhendajad: Cätlin Mägi, MA
Tõnu Tubli

Viljandi 2024

Sisukord	
Resümee	3
Abstract	4
1. Muusikaline teekond	5
1.1 Muusikalise teekonna algus	5
1.2 Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia	7
1.3 Conservatorio Superior De Música De Vigo	8
2. Kontserdikava kontseptsioon ja ettevalmistus	10
2.1 Kontserdi kontseptsioon	10
2.2 Õpitud löökpillid pärimusmuusikas	10
2.3 Koosseis	12
3. Repertuaar	14
3.1 “Pill ütleb: pidu lõppeb”	15
3.2 “Isa polka” ja “Kuuse polka”	15
3.3 “Entre o millo”	16
3.4 “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7”	16
3.5 Triooli soolo	16
3.6 Mets ja maa	17
3.7 Äiuää	17
Kokkuvõte	18
Kasutatud kirjandus ja allikad	19
Lisa 1. “Torupilli Jussi 5. ja 42. lugu	21
Pill Ütleb: Pidu lõppeb” meloodia noodistus	21
Lisa 2. “Isa polka” meloodia noodistus	22
Lisa 3. “Kuuse polka” meloodia noodistus	23
Lisa 4. “Äiuää” vorminoot ja vormi kirjeldus	24
Lisa 5. “Entre o Millo” meloodia noodistus ja vormi kirjeldus	27
Lisa 6. “Mets ja maa” vorminoot ja vormi kirjeldus	29
Lihtlitsents	32

Resüme

Loov-praktilise lõputöö kirjalikus osas annan ülevaate oma õpingutest ja muusikalisest taustast. Samuti räägin Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia diplomikontserdi “Sumin” kontseptsioonist ning annan ülevaate esitlusele tulevatest lugudest.

Kontsert toimub Viljandi Pärimusmuusika Aida suures saalis 21. mail, kell 16.00. Toimub otseülekanne aadressil www.live.kultuuriakadeemia.ee

Kontserdil tuleb ettekandele neli lugu torupillil, üks lugu häälestataval tamburiinil ja kolm trummidel. Lood valisin välja selle põhjal, et esinemise ajal oleks kindel tunne, aga samas paneks mind proovile. Minuga on laval minu head sõbrad, kellega olen juba mitu aastat koos muusikat teinud. Kaasa teevad: Susanna Viktoria Mõtsmees - laul ja torupill, Martin Kalm - elektrikitarr, Jaagup Jürgel - basskitarr, Merili Kask- torupill.

Loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa esimeses peatükis annan ülevaate minu muusikalise teekonna algusest, õpingutest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ja vahetusaastast Vigo kõrgemas muusika akadeemias. Teises peatükis räägin kontserdi kontseptsioonist, ettevalmistusest, ansamblist Fylgja, rütmipillidest Eesti pärimusmuusikas ja minuga koos laval olevatest muusikutest. Kolmandas peatükis toon välja kogu repertuaari ja sisu. Lisadest leiab lugude nooditused.

Soovin tänada oma eriala õppejõude ja loov-praktilise lõputöö juhendajaid Cätlin Mägi ja Tõnu Tubli.

Abstract

In the written part of my creative-practical thesis, I will give an overview of my studies and musical background. I will also discuss the concept of the diploma concert "Sumin" ("buzz" in english) at the University of Tartu Viljandi Culture Academy and provide an overview of the songs to be presented. The concert will take place in the large hall of the Viljandi Traditional Music Center on May 21 at 4:00 p.m. There will be a live stream at www.live.kultuuriakadeemia.ee.

Four bagpipe songs, one song on a tuned tambourine, and three on drums will be performed during the concert. I selected the songs based on providing a sense of confidence during the performance while also challenging myself. On stage with me will be my close friends, with whom I have been making music for several years. Participants include: Susanna Viktoria Mõtsmees - vocals and bagpipe, Martin Kalm - electric guitar, Jaagup Jürgel - bass guitar, Merili Kask - bagpipe.

In the first chapter of the written part of my creative-practical thesis, I will provide an overview of the beginning of my musical journey, my studies at the University of Tartu Viljandi Culture Academy, and my exchange year at Vigo Higher Music Academy. In the second chapter, I will discuss the concert's concept, preparation, the Fylgja ensemble, rhythm instruments in Estonian traditional music, and the musicians joining me on stage. The third chapter will outline the entire repertoire and content. The appendix will include the scores of the songs.

I would like to thank my academic instructors and the supervisors of my creative-practical thesis, Cätlin Mägi and Tõnu Tubli.

1. Muusikaline teekond

Antud peatükis annan ülevaate enda muusikalisest teekonnast ning õpikogemustest, mis ma siiani omandanud olen.

1.1 Muusikalise teekonna algus

Muusikaga tegelema hakkasin ma üheksa aastaselt, kui läksin Viljandi Muusikakooli. Minu vanem õde juba õppis seal ja see andis ka kindlasti tõe, et ma muusikaga tegelema hakkaks. Juba mõned aastad varem olin ma väga vaimustunud olnud trummidest ja tahtsin neid väga õppida. Siis ei olnud muidugi tavaline, et tüdruk trumme õpib ja vanemad alguses ei võtnud mind väga tõsiselt. Mõned aastad hiljem otsustasid nad mu ikkagi katsetele saata. Kuna minu eelnev muusikateadmine oli täiesti olematu siis kartsin, et ma ei saa kooli sisse. Muidugi mäletan, et närv oli sees, sest ooteruumi õhkkond ümberringi oli nii pingeline. Klassi ees olid kõrvaklapid, millest sai kuulata sees oleva lapse katseid, see minus eriti emotsioone ei tekitanud, sest ma ei saanud väga arugi, mis toimub. Klassi minnes sain teada, et oli olnud ka proovi sisseastumiskatse, millest ma teadlik ei olnud. Ütleme nii, et ettevalmistus oli alla arvestuse ja seetõttu ma ka põrusin. Pool aastat hiljem helistati mulle muusikakoolist ja öeldi, et kuna üks koht vabanes, saan siiski kooli sisse ja võin hakata tundides käima. Ma olin väga õnnelik, aga kui eufooria oli möödunud, asendus see hirmuga tundmatuse ees. Minu kõige esimene erialaõpetaja oli Kristo Joosep, kelle käe all ma õppisin trumme. Kõige esimesed tunnid toimusid Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikamajas, kuhu ma ka tulevikus edasi õppima asusin.

Kui olin mõned aastad juba Viljandi Muusikakoolis käinud, nägin enda vanema õe eksamikontserdil mängimas torupille ja see oli vist mu esimene kord, kui ma millegi kõlasse, võib öelda, et armusin. Peale vaheaega läksin kooli sekretäri juurde ja ütlesin, et soovin ka alustada õpinguid torupilliga. Esitasin avalduse ja peale seda sai minust torupillimängija, tänu millele olen ma ka praegu muusikukarjääri teekonnal. Minu kõige esimene torupilli õpetaja oli Kristel Kutser, kellelt sain väga hea vundamendi, et pillihoid oleks õige ja et meloodia mäng oleks täpne. Esimene tund on mul tänaseni meeles, sest ma olin ikka väga vaimustuses. Torupill tundus nii ürgne ja midagi nii ägedat ja samas ka vana. Ma olin super motiveeritud isegi tooniharjutusi tegema ja ei kiirustanud kohe lugusid mängima, sest ma sisimas teadsin, et see tuleb kasuks. Mõni aasta hiljem vahetus mul

õpetaja ja asemele tuli Karolin Übner, kelle tunnid olid samuti ägedad ja motivatsiooni andvad.

Kahel aastal käisin ka võistumängimisel Viljandi Pärimusmuusika Aidas, kus noored muusikud võtavad omavahel mõõtu ja selgitatakse välja kõige parem pillimängija. Võistlus käis kahes saalis, kus väikeses saalis olid minu mäletamist mööda lõõtsalised ja kandlel ning suures saalis kõik ülejäänud instrumendid. Valiti välja mõlemast saalist üks võitja ja kogu konkursi üldvõitja. Esimesel aastal ma midagi suurt auhinnaks ei saanud ja vaadates neid vapustavaid muusikuid, ega ma väga palju ei lootnudki, sest konkurents oli väga tugev ja kaasvõistlejad väga osavad. Järgmisel või ülejärgmisel aastal võtsin uuesti osa, pigem sellepärast, et õpetaja sundis ja ega väga ise ei tahtnud minna, sest see võistlusolukord mulle väga ei istunud ja närv oli väga pingul. Esinemise kogemus praktiliselt puudus ja kohe nii suurel üritusel mängimine oli väga stressirohke. Aga mu üllatus oli väga suur, kui järgmisel aastal ma võitsin suure saali kategooria ja sain auhinnaks pääsme Eesti Etno laagrisse. Mõni nädal hiljem, jõudis mulle kohale, et ma nüüd lähen suvel Etno laagrisse, millest ma samuti polnud varem mitte midagi kuulnud. Viljandi pärimusmuusika festivalil ei olnud ka käinud, veetsin alati oma suved maal Kanakülas ja polnud aimugi, et selline suursündmus Viljandis toimumas on. Kindlasti mängis rolli ka minu perekonna pärimusmuusikakauge muusikamaitse. Viisin siis ennast Etno laagriga natuke kurssi. Kuna ainult torupillimängijana ei ole seal väga suurt teha, võtsin kaasa ka *cajoni*, mida trummide kõrvalt oma lõbuks mänginud olin. Kui laagrisse jõudsin, sain aru, kui äge see muusikamaailm on ja kui palju inspiratsiooni on võimalik ammutada kaasmuusikutelt. Nii palju mõistmist ja ühtset tunnet. *Cajon*¹-i mängimises ma muidugi kõige pädevam ei olnud, kuna oma lõbuks mängimine ei võrdu professionaalse mänguga, aga lohutasin ennast sellega, et olen ikkagi torupillimängija ja tänu nendele oskustele ma sinna laagrisse ka sain. Laager lõppes Viljandi pärimusmuusika festivaliga, kus andsime Eesti Etnoga kontserdi. Peale seda võib öelda, et mu varem plaanitud loomaarsti karjäärivalik asendus muusikuarjääriga. Enda mõtetes olin kindel, et hakkam rohkem keskenduma muusikale ja pillimängule ning plaanin minna õppima Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse. Hakkasin käima hästi tihti nii Viljandi Pärimusmuusika Aidas tantsumajades, kui ka tudengite üritustel.

¹ *Cajon* on puust kast, mille peal istutakse ja mida mängitakse kätega (Collinsdictionary 2024)

1.2 Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Pärast gümnaasiumi lõpetamist võtsin vaheaasta, et õppimisest puhata. Kuna mu tädi elab USA-s, siis kolisin ka mõneks kuuks tema juurde, et tööl käia ja pead tuulutada. Aastal 2018 astusin sisse Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse.

USA-st tagasi tulles käisin kogu kevade Viljandi muusikakoolis trumme harjutamas, et TÜ-VKA katsetelt sisse saada. Kuna olin väga ametis just torupilli mänguga, siis olin trummid kuidagi tahaplaanile jätnud, aga teadsin, et tahan nende õpingutega kindlasti jätkata. Õppisin selgeks ühe pärimuslaulu ja kolm torupillilugu, koos seadetega. Ma väga detailselt seda enam ei mäleta, sest esimest torupillilugu mängima hakates avastasin poole pealt, et mängin vale lugu, mitte seda, mida minult palutud oli. Läksin üle keha pingesse ja kui klassist välja astusin ei mäletanud enam mitte midagi, mis ma just teinud olin või kuidas mul üleüldiselt läks. Hiljem selgus, et sain ikkagi kooli sisse! Seekord mitte pool aastat hiljem, vaid õigeaegselt. Olin väga elevil, et seda teekonda alustada ja õppida seda, mida ma päriselt soovin. Minu jaoks tundus uskumatu, et on võimalik töötada alal, mis päriselt meeldib ja hinge toidab.

Trummidel sain mu eriala õpetajaks Tõnu Tubli ja torupillil Cätlin Mägi. Nemad olid mu õppejõud kõik neli aastat. Tõnu Tubliga asusime õppima Iirimaalt pärit trummi nimega *bodhran*. Samaaegselt mängisin ka trummisetti ja pool aastat hiljem vahetasime *bodhran*-i (joonis 1.) häälestatava tamburiini vastu (joonis 2.). Õppisime sellel põhiteadmised ja mängisime tamburiini peal meloodiaid. Väga äge kogemus ja tunnen, et need tunnid olid alati silmi avardavad. Õppisin trummisetil erinevaid lähenemisi ja viise kuidas mingeid rütme mängida ja kuidas olla setil loominguine.

Cätlin Mägi tundides õppisin torupillil mängima erinevaid helistikke ja avardasin teadmisi üleüldiselt pilli hingeelu kohta. Õppisime nii Eesti repertuaari, kui välismaa lugusid. Olles õpingutega poole peal, tekkisid mul vasakusse kätte valud ja lihastesse põletik. Varasemalt olime mänginud juba väga tehnilisi lugusid ja pidin päevapealt pillimängu täiesti ära jätma ja terve aasta puhkama. See oli mulle mentaalselt väga keeruline aeg, aga Cätlin leidis lahenduse, et mängida hoopis pikkvilet. Pikkvile õpingud läksid alguses väga konarlikult, sest mingi seesmine trots oli sees, et ma ju ei tulnud siia seda õppima. Samuti oli mul raskusi hingamisega, kui pikkvilet mängisin, alati tuli nagu närv sisse ja sellest tekkis õhupuudus. Mõned kuud hiljem aga lasin ennast järjest vabamaks ja hakkas pillimäng ka välja tulema.

Kolmandal aastal tegin ka üleminekueksami, mis teoreetiliselt valmistab sind ette neljanda aasta diplomikontserdiks. See on muidu peale teist aastat, aga koroonatõttu otsustasin selle teha hiljem. Mängisin seal Karl Leesmenti viiulilugusid torupilliga. Samuti imiteerisin tamburiinil pärimusviisi, mille oli õpetanud mulle Tõnu Tubli, aga mille nime me ei leidnud. Samuti mängisin pikkvilel Kuusalust pärit Eduard Aamani lood “Sabatants” ja “Vana labajalavalts”. Kava oli minu jaoks mitmekesine ja helikõlaliselt vaheldusrikas.

Kolmanda õppeaasta kevadel kandideerisin Erasmus+ programmi kaudu Hispaania kooli nimega Conservatorio Superior De Musica De Vigo ehk Vigo muusika konservatooriumisse.

1.3 Conservatorio Superior De Música De Vigo

2021/2022. õppeaasta esimesel semestril õppisin vahetusüliõpilasena Hispaanias muusika konservatooriumis, mis asus Vigo linnas. Õppisin seal nii kohalikke instrumente, kui Eesti torupilli.

Algselt oli mul plaan võtta ka sealseid teoreetilisi tunde, kus räägiti kohalikust pärimusest ja muusikast üleüldiselt, aga pidin need tunnid muutma praktilisteks tundideks, sest sealne õppejõud, kes neid tunde andis ei osnud põhimõtteliselt üldse inglise keelt. Tänu sellele hakkasin õppima rataslüürat, mille õppejõuks sai Ivan Abal Pulleiro. Rataslüürat mängisin ma terve semestri, mis lõppes väikese kontserdiga. Selle pilli kõla oli väga lummas ja trummide või torupilli kõrval lausa paitas kõrvu. Õppisime pillil erinevaid Hispaania pasodobleid² ja kohalikke stiile, milleks oli *muineira*³ ja *xota*⁴. Samuti on ta väga arendav koordineerimisele, sest üks käsi keerab rataslüüra vändast, mis selle pilli mängima pani ja millega sai teha erinevat rütmikat ja teine käsi mängis meloodiat.

Kohaliku torupilli ehk *gaita* õpetaja oli Lucia Comesana Abreu. See instrument oli minu jaoks väga keeruline ja mul võttis väga palju aega, et seda edukalt mängima saaks hakata. Kuna sõrmestus oli teine, mis Eesti torupillil ja pidi õhkkotile avaldama palju rohkem survet. Minu jaoks mängis suurt rolli ka see, et kuna kool on klassikalise taustaga, siis ka pärimust õpitakse noodist. Õppisin lood selgeks nii, et mängisin osade kaupa meloodia telefonis olevasse diktofoni ja hiljem kuulasin ja mängisin. Tunnen, et mul oleks pidanud olema rohkem aega, et seda pilli mängida ja tundma õppida. Kõike uut oli korraga

² Pasodoble on teatraalne ladina tants (Bella Ballroom 12.05.2024)

³ Galicia rahvustants

⁴ Hispaania rahvustants

väga palju. Ansambli tund oli samuti sama õppejõuga, aga ansambel tähendas, et me olime teise Eestist tulnud vahetusüliõpilsega, Merili Kasega kahekesi tunnis ja mängisime Hispaania lugusid Eesti torupillil. Iseenesest mõte oli äge, aga minu jaoks ansamblitund tähendas midagi muud ja ootused olid teised.

Sealne torupillimängu traditsioon käib alati käsikäes löökpillidega ja kuna olin ka sellest valdkonnast väga huvitatud, siis osalesin ka nendes tundides, õppejõud oli Carlos Castro Roig. Need tunnid oli väga ägedad ja õppejõud oli väga professionaalne. Õppisin sealset soolotrummy mängu traditsioonilist pulga hoidu, mis alguses võttis harjumist ja aega, aga vahel siiani kasutan seda, näiteks harjutusi mängides. Teiseks rütmipilliks, mida kindlasti mängiti oli nahaga tamburiin. Seda ei kasutatud meloodia jälgendamiseks nagu mina oli varem mänginud, vaid hoiti hoopis paremas käes ja täitis rütmifaktuuri. See instrument meeldis mulle väga ja tõin endaga ühe ka Eestisse kaasa. Samuti mängitakse nende traditsioonis nuiaga basstrummy, mis käib kaela, erinevaid raamtrumme, lusikaid, rütmiluud, merekarpe, mille mängimiseks tõmbad neid üksteise vastu. Erinevaid rütmipille oli veelgi, aga nimetatuid me tavaliselt tunnis mängisime ja tutvust tegime.

Kurb oli see, et kohalikke kaastudengeid kohtasin alles jõulude ajal, kui pärimusmuusikutel oli jõuluistung ja koos mul nendega tunde ei olnud. Õnneks kohtusin kohe esimesel päeval teiste Erasmus+ tudengitega, kes olid väga suureks abiks ja kellega koos aega sai veeta. Lisaks toimusid Hispaania keele tunnid, tänu millele semestri lõpuks oli keele mõistmine juba palju lihtsam ja isegi sai suhelda kohalikega. Kooli üritustest jäigi jõulude koosviibimine ainukeseks, kuna oli koroona aeg ja jämme nad ei korraldanud. Sellegipoolest sattusin ühele teise kohaliku muusikakooli jämmile ja selle kogemuse sain ikkagi ka.

See poolaasta andis mulle väga palju juurde nii inimese, kui muusikuna. Ülikooliaeg oli minu jaoks väga arendav, elamusterohke ja väljakutsuv. Need kuus aastat, mis ma siin koolis olen käinud on minu jaoks asendamatud. Sain endale hulgaliselt muusikalisi teadmisi, palju häid sõpru, bändikaaslased, olen saanud üles astuda erinevatel lavadel. Minu jaoks on kõige olulisem, et olen saanud inimesena kasvada, oskan enda keha paremini mõista ja saan järjest enam hakkama lavanärviga. Tänu sellele tunnen, et olen ka parem bändikaaslane ja pedagoog. Oskan rohkem erinevate situatsioonidega toime tulla ja pillimängu analüüsida, nii kontsertidel, kui enda mängus. Varasemalt oli muusika minu jaoks lihtsalt lõõgastumiseks ja keha väljalülitamiseks, aga oskan nüüd teha mõlemat.

2. Kontserdikava kontseptsioon ja ettevalmistus

Järgnevas peatükis annan ülevaate oma diplomikontserdi “Sumin” kontseptsioonist ja selle ettevalmistusest.

2.1 Kontserdi kontseptsioon

Diplomikontsert kannab pealkirja “Sumin”. Pealkiri jõudis minuni suhteliselt hiljuti, peale seda kui olin kava kokku pannud ja suuresti sellest, mis toimub ümberringi igapäevases elus ja millise sumina sees ma elan ja mis peas pidevalt toimub. Elan momendis, kus vaikus on peaaegu võimatu. Kas on need minu mõtted, minu peas või ümberringi ümbritsevad hääled, mis minuni jõuavad. Sellesama sumina ja need samad ideed, mis on mu pähe tekkinud panin ma ka kavasse. Sellest tundest ja seisundist, mis suminast esile hüppavad on tulnud ägedaid ideid ja seadeid, millest olen inspiratsiooni saanud oma lugudele või bändidele seadeid tehes ja enda lugusid kirjutades.

Kõik lood, mis esitlusele tulevad on minuni kuidagi ise jõudnud või on lood, mida olen vahel kuskil kuulnud ja need on mind kõnetanud, aga pole olnud võimalust neid selgeks õppida ja ise mängida. Alustan üksinda torupillil Torupilli Jussi ehk Juhan Maakeri looga “Pill ütleb, pidu lõppeb”. Edasi teen kahest Jaan Ranna parmupilli paladest kokku pandud polkade seti, siis ühineb minuga Merili Kask ja mängime Hispaaniast kaasa võetud loo “Entre o millo”. Edasi lähen rütmide maailma ja mängin torupilli seti lõppu tamburiinil viiulil mängitud pärimusloo “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7”. Edasiarenguna liigun trummiseti taha ja esitan oma esimese trummisoololoo. Ma ei ole kunagi üksinda laval soololugu mänginud ja see saab olema minu muusikukarjääri üks suurimaid katsumusi. Edasi kutsun lavale kooli ajal kokku pandud bändi Fylgja.

Tundsin, et tahan diplomikontserdil näidata muusika erinevaid kõlavärve ja kõlavorme. Stiililiselt on kontsert samuti üles ehitatud ühest äärmusest teise. Minu jaoks algab esitlus sellest, milline on muusika meie arhiivides ja lõpeb sellega, mida nende lugudega teha annab. Lõpukontserdi kavas näitan pärimusmuusika jäljendamise oskust, tehnilist taset ja endas väljakujunenud muusikastiili.

2.2 Õpitud löökpillid pärimusmuusikas

Kooli õppima tulles olen paralleelselt mänginud nii trummisetti, kui erinevaid löökpille.

Esimesel ülikooli aastal alustasin õpinguid Iiri trummiga *bodhran*⁵ (joonis 1). Mängustiil on väga erinev teistest pillidest, mida mänginud olen. Kui muidu trummikomplekti mängida või tamburiini, siis liigub käsi üldjuhul ülevalt alla, aga selle instrumendi puhul käib randme liigutus külgede suunas.

Joonis 1.

Teisel aastal hakkasin õppima tamburiini ehk raamtrummi (joonis 2). Kuna Eesti pärimusmuusikas ei ole palju üleskirjutusi löökpillidest, tuli hästi palju ise otsida lähenemisnurki, kuidas teiste instrumentidega kokku sobitada. Enamjaolt oli selleks meloodia imiteerimine või labajala ja polka rütmis mängimine. Igor Tõnurist raamatus “Eesti rahvapille” on maininud 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses väikest ühepoolset madalat raamtrummi, mis oli valmistatud puidust. Läbimõõduks 14 kuni 20 tolli. (Tõnurist 2008)

Joonis 2.

⁵ *Bodhran* mimi tuleb gaeli keelest ja on tuletatud sõnast *bodhra*, mis omakorda tähendab kurti, tumma, peast segi või igavat, tuima. Instrumendi nimi on tuletatud selle kõlast. *Bodhran*-i nime all on see pill olnud juba alates viieteistkümnendast sajandist, aga see ei viidanud raamtrummile, selle teminina tuli see kasutusele alles 19. sajandil. Sellest, kuidas see pill Iirimaaale jõudis ei ole siiani täpselt teada. (Semmler, 2024)

Nelja aasta vältel olen ma samaaegselt mänginud ka trummisetti. Trummiseti alla kuuluvad enamasti trummid, taldrikud ja teised löökpillid. 19. sajandi lõpus hakati trumme omavahel kokku sobitama, et mitut trummi saaks mängida üks mängija ja sellest arenes välja trummisett ehk trummikomplekt. Tavapärase trummikomplekti koosneb kolmest tommist, basstrummist, soolotrummist ehk *snare*, hi-hat, *crash*- taldrik ja *ride*- taldrikust. (Pilliportaal)

Joonis 3.

Mina mängin kontserdil löökpillidest tamburiini ja tavapärast trummikomplekti.

2.3 Koosseis

Minuga koos laval on diplomikontserdi ajal ka teisi muusikuid, kuna kaks viimast lugu on esitlusel koos bändiga ja üks torupillilugu on duona.

Kontserdi alustan soolona kus esitlusele tulevad torupillilood. Siis liitub minuga Merili Kask, kellega koos teeme loo, mis on pärit Galiciast. Edasi on uuesti soolo, kus mängin üksinda tamburiini ja sealt liigun edasi trummikomplekti juurde. Tuleb esitlusele soololugu, mis koosneb trioolidest, ning kontserdi lõpetab ansambel Fylgja, mis tekkis umbes kuus aastat tagasi. Bändi asutaja on koos minuga Susanna Viktoria Mõtsmees. Alguses katsetasime bändi duona, aga ajaga oleme kasvanud neljaliikmeliseks koosseisuks (elektrikitarr, trummikomplekt, basskitarr, torupill, flööt). Muusikažanri poolest meeldib meil endil öelda, et teeme pehmet folk-*rock*⁶-i. Kuna nüüdseks tunneme, et oleme oskuste ja võimalustega piisavalt kaugemale jõudnud ja arenenud, siis selle aasta juunis anname välja ka oma esimese CD.

Tavaliselt me viisid mõtleme ise välja või mõnel juhul ka võtame lihtsalt pärimusloo ja teeme sellele seade. Seaded tekivad meil alati jämmimise käigus või kui kellelgi on ideid, siis katsetame need järgi ja kui sobib, siis võtame kasutusse. Mõne looga on meil võtnud isegi mitu aastat enne, kui tunneme, et nüüd on see lugu päriselt valmis. Diplomikontserdil esitame kaks lugu, mis on pärit arhiivisalvestustelt “Äiuää” ja “Mets ja maa”, mille seaded oleme me ise teinud.

⁶ *Rock* muusika on tekkinud üle 70 aasta tagasi ja selle kõrghetkeks oli aasta 1970. Stiili iseloomuks on tugev rütm, mida hoiavad basskitarr ja trummid. Kõige olulisem on elektrikitarr ja selle jõudu andvad akordid. (Swan, 2024)

3. Repertuaar

Minu loov- praktilise lõputöö repertuaari valisin 8 lugu, millest üks, mis on trummikomplektiga, on kohapeal välja mõeldud. Ülejäänud lood tulevad esitlusele nii soolona, kui ansambliga. Kontserdi eesmärgiks on näidata, mida ma koolis õppinud olen ja milline muusikaline väljund on ajaga kujunenud.

Tabel 1. *Kontserdikava*

Lugu	Esitajad	Allikad
Torupilli Jussi 5. ja 42. lugu Pill ütleb: pidu lõppeb	Kerli Kislõi (torupill)	NR 5 - ERA, Fon A 8 c < Emmaste khk, Muda k, Männiku t – Cyrillus Kreek 1921. a < Juhan Maaker (Torupilli Juhan, Torupilli Juss, 1845–1930). Noodist. Cätlin Mägi (2017). NR 42 - SKSÄ A 533/17 Fon 170 g < Emmaste khk, Muda k, Männiku t – Armas Otto Väisänen 1921. a < Juhan Maaker (Torupilli Juhan, Torupilli Juss, 1845–1930). Noodist. Cätlin Mägi (2017)
Isa polka	Kerli Kislõi (torupill)	ERA, Pl 52 A3 < Kirbla khk, Kasari v, Kirbla k - Herbert Tampere, August Pulst Riigi Ringhäälingus 1937. a < Jaan Rand parmupillil.
Kuuse polka	Kerli Kislõi (torupill, basstrumm)	ERA, Pl 52 A4 < Kirbla khk, Kasari v, Kirbla k - Herbert Tampere, August Pulst Riigi Ringhäälingus 1937. a < Jaan Rand parmupillil.
Entre o millo	Kerli Kislõi (torupill, basstrumm) Merili Kask (torupill)	Autor Anxo Pintos, päritolu Galicia

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Kerli Kislõi (tamburiin)	ERA, Fon. 115 c < Kuusalu khk, Kolga v, Leesi k — A. Raudkats ja A. O. Väisänen < Eduard Aaman, 29-a, viiulil (1913).
Triooli soolo	Kerli Kislõi (trummikomplekt)	Improviseatsioon
Äiuää	Kerli Kislõi (trummid) Susanna Viktoria Mõtsmees (vokaal, torupill) Jaagup Jürgel (basskitarr) Martin Kalm (elektrikitarr)	ERA, Fon. 280 b < Hargla khk, Mõniste v — Eduard Oja < Pauline Pehlak (1957)
Mets ja maa	Kerli Kislõi (trummid) Susanna Viktoria Mõtsmees (vokaal, torupill) Jaagup Jürgel (basskitarr) Martin Kalm (elektrikitarr)	ERA, EV 120 < Krasnojarski krai, Karatusi raj, Ülem-Bulanka k – A. Korb, A. Kalkun, op E. Sepping 2012 < Maali Leer (Rundaltseva), snd 1929

3.1 “Pill ütleb: pidu lõppeb”

Esimeseks looks valisin Torupilli Jussi ehk Juhan Maakeri torupilli loo “Pill ütleb, pidu lõppeb”. Mulle väga selle loo meloodia meeldib ja kuna tegemist on diplomitööga ja selle õppetee viimase kontserdiga, tundus see hea pealkirjaga lugu, millega kava alustada. Lool kindlat seadet ei ole, vaid varieerin kohapeal erinevate meloodiamotiividega ning proovin jäljendada Torupilli Jussi mängutehnikat.

3.2 “Isa polka” ja “Kuuse polka”

Järgmiste lugudena põimin omavahel Jaan Ranna kaks parmupillilugu. Kuna mõlema loo B- osad on sarnased siis varieerin loo vormiga. Lood valisin selleks, et tahtsin mängida midagi hoogsat ja lustakat.

Esimest läbimängu alustan aeglaselt, kerides tempot kiiremaks. Selleks kasutan Isa polka A- osa motiivi ja kui polka tempo on saavutatud mängin tervet A- osa mitu korda läbi, enne kui B- osasse lähen. Teisel läbimängul varieerin A- ja B osadega, kasutades kaunistusi. Kolmas läbimäng on samasugune teise läbimänguga. Neljandas läbimängus

vahetan B- osa Kuuse polka vastu ja A- osasse minnes hakkam mängima Kuuse polkat lisades sinna alla hõreda rütmiga basstrummi. Viies läbimäng on Kuuse polka koos basstrummi ja kaunistustega, varieerin ka basstrummi rütmidega. Kuuendas läbimängus varieerin Isa polka ja Kuuse polka A- ja B- osadega.

3.3 “Entre o millo”

Lugu on pärit Hispaaniast Galiciast, kus ma pool aastat vahetusaastal olin. Kuna sealseid lugusid mängisin koos Merili Kasega, siis mängime ka selle loo duona. Esitlusele tulev pala oli mu sealse aja üks kõige lemmikumaid, mis köitis mind juba esimesest tunnist. Tegemist on *muiñeira*- ga, mis on Galicia traditsiooniline tants. See tekkis igavuse peletamiseks, kui jahvatati nisu ja maisi (muiñeira 2024). Eesti keelde tõlgituna tähendab see “Maisipõllu keskel”. Loo ülesehitus on dünaamika poolest järjest kasvav. Alguses mängin mina üksinda terve loo läbi ehk siis A, B ja C osad. Peale esimest läbimängu liitub minuga Merili Kask, kes mängib esimest häält ja mina hakkam teist häält mängima. Kolmas läbimäng kordab sama ja neljandas läbimängus lisan basstrummi igale löögile. Paus, mis on noodi lõpus, kehtib ainult viimasel läbimängul.

3.4 “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7”

Selle loo valisin sellepärast, et kuna polka ja labajalg on esindatud siis mõtlesin, et võiks olla ka üks lugu, mis on reilendriiline tants. Selle loo otsustasin mängida tamburiinil, sest see oleks midagi teistsugust ja lisab mingit vaheldust kogu kavale. Ühtlasi on see üleminek torupilli setist trummidele. Selle loo ma mängin sama vormiga, mis ka noodis kirjas on ehk siis A, B, B, A, B, B jne. Vahele varieerin natuke rütmidega, aga põhirõhk on just viisi mängimisel.

3.5 Triooli soolo

Järgmine on trummisoolo, mille peale tulin mõeldes tagasi koolis õpitud ajale. Mingi aeg kõnetasid mind kõige rohkem trioolid ja sai ka neid omajagu mängitud ja harjutatud. Varieerin erinevate triooli vältustega. Soolol on mul kindlad pidepunktid, kuhu ma tahan mingi hetk jõuda ja kuhu edasi liikuda.

Esimene etapp	Alustan ainult tommidel
Teine etapp	Kasvatus kuni <i>crash</i> -i löögini
Kolmas etapp	Improviseatsioon ainult taldrikutel
Neljas etapp	Segaimproviseatsioon tommidel ja taldrikutel

3.6 Mets ja maa

Peale soololugu trummidel kutsun lavale ansambli Fylgja. Esimeseks looks on “Mets ja maa”. Valisin just selle loo, kuna tunnen ennast seda lugu mängides alati väga hästi ja see pala on minu jaoks üleüldiselt head tunnet tekitav. Samuti on selles loos vahelduv taktimõõt, mis teeb mängimise enda jaoks huvitavamaks ja lõbusamaks. Alguses on lugu 10/4 -ndikku, läheb 4/4 -ndiku peale ja käib ka 6/8 - ja 4/8 - ndiku peal.

3.7 Äiuää

Teise pala valisin sellepärast, et see lugu on teinud ajaga läbi väga suure kasvamise ja minu jaoks annab see hästi edasi Fylgja bändiolemuse. Seadet oleme võrreldes algusega väga palju muutnud ja võin öelda, et nüüd on see lugu valmis.

Kokkuvõte

Käesoleva loov- praktilise lõputöö eesmärgiks on anda ülevaade minu õpikogemustest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ja anda väike sissevaade Hispaanias Conservatorio Superior De Música De Vigo koolis õpitust ning Diplomikontserdi “Sumin” kontseptsioonist, repertuaarist ja lavalisest koosseisust.

Loov- praktilise lõputöö kirjalik osa koosneb muusikalisest teekonnast ja õpikogemusest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ja Conservatorio Superior De Música De Vigo-s. Kontserdikava kontseptsioonist ja ettevalmistusest ning repertuaarist.

Kontserdi nimi “Sumin” sümboliseerib minu mõttemaailma ja ühiskonna poolt tulevat konstantset müra, mis koondub peas üheks suminaks, millest tulevad esile uued ideed ja mõtted.

Esitlusele tuleb viis soololugu, üks duo lugu ja kaks bändiga lugu. Enamus on Eesti pärimuslikud lood, üks on kohapeal väljamõeldud trummikomplektil soololugu ja üks Hispaanias oldud aja jooksul õpitud pala.

Minu esituses kuuleb torupilli, tamburiini ja trummikomplekti. Minuga on koos veel laval Merili Kask, Susanna Viktoria Mõtsmees, Jaagup Jürgel ja Martin Kalm.

Kasutatud kirjandus ja allikad

Hainsoo, M., Jaago, C., Kivisilla, T., Kont-Rahtola, A., Noormaa, T., Sünter, A. & Tõnurist, I. (2008). *Eesti rahvapille*. Tallinn: Ajakirjade Kirjastus

Semmler, J. K. N. 2023. Bodhran. *Folk Friends*. 10. 05. 2024
<https://folkfriended.com/en/Infos/Glossary/Bodhr-n>

Swan, N. 2024. The unique sound of Rock. *School of Rock*. 10. 05. 2024
<https://www.schoolofrock.com/resources/music-education/the-unique-sound-of-rock>

Vallik, A., Steinbach, K., Mägi, M. 2023. Trummikomplekt. *Pilliportaal*. 10. 05. 2024
<https://pilliportaal.kultuur.ut.ee/lookpillid/trummikomplekt/>

Sõnade selgitamise leksikon. 2024. Kasutatud 10. 05. 2024
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/cajon>

Muineira instrucion La muñeira es el baile tradicional gallego. *Muineira*. Kasutatud 10. 05. 2024
https://www.edu.xunta.gal/centros/ieselvina/system/files/MUINEIRA_Instrucion.pdf

Paso Doble. 2024. *Bella Ballroom*. Kasutatud 10. 05. 2024
<https://www.bellaballroom.com/dance-lessons/latin-dance/paso-doble/>

Fonograafisalvestused Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivi kogudest:

ERA, Pl 8 A3 < Häädemeeste — H. Tampere, A. Pulst < Hendrik Grünberg, 77. a, viiulil (1936).

ERA, Pl 52 A3 < Kirbla khk, Kasari v, Kirbla k - Herbert Tampere, August Pulst Riigi Ringhäälingus 1937. a < Jaan Rand parmupillil.

ERA, Pl 52 A4 < Kirbla khk, Kasari v, Kirbla k - Herbert Tampere, August Pulst Riigi

Ringhäälingus 1937. a < Jaan Rand parmupillil.

ERA, Fon. 115 c < Kuusalu khk, Kolga v, Leesi k — A. Raudkats ja A. O. Väisänen < Eduard Aaman, 29-a, viiulil (1913).

ERA, Fon. 280 b < Hargla khk, Mõniste v — Eduard Oja < Pauline Pehlak (1957)

ERA, EV 120 < Krasnojarski krai, Karatusi raj, Ülem-Bulanka k – A. Korb, A. Kalkun, op
E. Sepping 2012 < Maali Leer (Rundaltseva), snd 1929

**Lisa 1. "Torupilli Jussi 5. ja 42. lugu
Pill Ütleb: Pidu lõppeb" meloodia noodistus**

Torupilli Jussi 5. ja 42. lugu
Pill ütleb: pidu lõppeb

Juhan Maaker, *Torupilli Juss*
Emmaste
torupill

The musical score consists of five staves of music in 3/8 time, key of D major (one sharp). The notation is as follows:

- Staff 1:** Treble clef, 3/8 time signature. Four measures: D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter; G4 quarter, A4 quarter, B4 quarter; C5 quarter, B4 quarter, A4 quarter; G4 quarter, F#4 quarter, E4 quarter.
- Staff 2:** Treble clef, key signature one sharp. Four measures: D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter; G4 quarter, A4 quarter, B4 quarter; C5 quarter, B4 quarter, A4 quarter; G4 quarter, F#4 quarter, E4 quarter.
- Staff 3:** Treble clef, key signature one sharp. Four measures: D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter; G4 quarter, A4 quarter, B4 quarter; C5 quarter, B4 quarter, A4 quarter; G4 quarter, F#4 quarter, E4 quarter.
- Staff 4:** Treble clef, key signature one sharp. Four measures: D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter; G4 quarter, A4 quarter, B4 quarter; C5 quarter, B4 quarter, A4 quarter; G4 quarter, F#4 quarter, E4 quarter.
- Staff 5:** Treble clef, key signature one sharp. Five measures: D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter; G4 quarter, A4 quarter, B4 quarter; C5 quarter, B4 quarter, A4 quarter; G4 quarter, F#4 quarter, E4 quarter; D4 quarter, E4 quarter, F#4 quarter.

Lisa 2. "Isa polka" meloodia noodistus

Isa polka

Mänginud Jaan Rand parmupillil
Kirbla, 1937

A

B

Lisa 3. "Kuuse polka" meloodia noodistus

Kuuse polka

Mänginud Jaan Rand parmupillil
Kirbla, 1937

A

1. 2.

B

The image shows two systems of musical notation for the piece "Kuuse polka". The first system, labeled 'A', is in 2/4 time and features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a repeat sign. It includes a first ending (1.) and a second ending (2.). The second system, labeled 'B', continues the melody in the same key and time signature.

Lisa 4. "Äiuää" vorminoot ja vormi kirjeldus

VORM

4 takti ainult basstrumm 5 takt lisandub kitarr
 6 takt retsitatiivne vox, kitarr teeb kaunistusi
 1 ja 2 salmi lõpus kinnilöögid
 Enne torupilli improt kinnilöögid
 Enne torupilli meloodiat 1 takt kasvatus+kinnilöögid
 14 takti torupilli meloodia+ lõpp pikad venitusega noodid
 2x salm+ 2x refrään

Kitarrisoolo 2x 8 takti

3 takti pikk akord+ kinnilöögid
 14 takti torupilli meloodia
 3 takti tp. pikad noodid+ 2 takt kinnilöögid
 16 takti laul

Äiuää

Basstrumm Dm

5 Retsitatiivne vox

9

13 Retsitatiivselt

17 F G Dm

21 F G Dm
Torup. impro

25 Kasvatus F G Dm
Torupill

29 C B♭

33 A Dm

37 C Bes

2

41 A Dm

45 Dm Dm Salm

49 C F

53 G Dm Refraan

57 F G

61 Bes C Kitarr soolo
Dm

65 C F

69 G Dm
Pikk akord

73 F G Dm
Torupill

77 C F

81 G Dm

85 F G 3

89 Bes F C Dm

+ 16 takti laul

Lisa 5. "Entre o Millo" meloodia noodistus ja vormi kirjeldus

Kerli alustab II hääl terve läbimäng
Merili liitub 2 läbimäng I häälega
3 läbimäng I+ II hääl
4 läbimäng basstrumm igale löögile

Entre o Millo

Anxo Pintos

The musical score for "Entre o Millo" is written in 6/8 time and consists of two staves. The key signature has one sharp (F#). The score is divided into systems, with measure numbers 5, 9, 13, 17, and 21 marking the beginning of each system. The melody is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with a consistent rhythmic pattern. The second staff provides a harmonic accompaniment, often using chords and moving lines that complement the melody. The piece concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the final system.

2

25

Musical notation for measures 25-28. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The lower staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#). Both staves contain eighth-note patterns. Measures 25-28 show a consistent rhythmic and melodic structure.

29

Musical notation for measures 29-32. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The lower staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#). Measures 29-32 show a continuation of the eighth-note patterns, with some notes beamed together and a final measure ending with a half note.

33

Musical notation for measures 33-36. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The lower staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#). Measures 33-36 show a continuation of the eighth-note patterns, with a half note at the beginning of measure 33 and a final measure ending with a half note.

37

Musical notation for measures 37-40. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The lower staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#). Measures 37-40 show a continuation of the eighth-note patterns, with a final measure ending with a half note and a double bar line.

Lisa 6. "Mets ja maa" vorminoot ja vormi kirjeldus

Hakkab 4-ndik rõhkudega
 2x intro
 Rõhud 2/4
 Flöödi intro 8 takti
 I salm 2x 8 takti
 2x 4 takti salmil teine harmoonia
 6/8 + 4/8 vahemäng
 2x 8 takti refrään

2 takti vahemängu, 2 takt 3-ndal löögil
 kinnilööök
 8 takti salmi + 8 takti trioool rütm
 2 takti vaheosa
 12 takti flöödisoolo
 2 refrään 1 kord ilma trummi ja bassita
 2 ref. II kord kõik koos
 Lõpp 2 takti flööti üksi

Mets ja maa

Intro E B A G^{#5} A⁵ G^{#5} A⁵ B E B A G^{#5} A⁵ G^{#5} A⁵ B

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It consists of four staves of music. The first staff is the Intro, starting with a 10-measure phrase in 4/4 time, marked with a repeat sign and a double bar line. The second staff is the Flööt part, starting at measure 3 with a 2-measure phrase in 2/4 time, followed by a 4-measure phrase in 4/4 time, and then a 3-measure phrase in 2/4 time. The third staff continues the Flööt part with a 3-measure phrase in 2/4 time, followed by a 3-measure phrase in 4/4 time, and then a 3-measure phrase in 2/4 time. The fourth staff is the Salm part, starting at measure 11 with a 4-measure phrase in 2/4 time, followed by a 4-measure phrase in 4/4 time, and then a 4-measure phrase in 2/4 time. The score includes various musical notations such as rests, beams, and slurs.

3 E B A Flööt B

7 B 3

11 A Salm B

14 C#m B A B

18 C#m B A B

22 C#m D# E B C#m D# E

26 E E Ref. G#m

30 A E G#m

34 A E E Salmi viisi

2 38 A B C#m

42 B A B E Rütmi muutos

46 E A B C#m

50 C#m B A B E vaheosa

54 C D E Flöödi soolo

58 C D E

62 C D E

67 Ref. E G#m A

71 E G#m A

75 Ref. E G#m A

79 E G#m A

83 C D E E

Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kerli Kislõi,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Sumin”, mille lõputöö juhendajad on Tõnu Tubli ja Cätlin Mägi, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kerli Kislõi

13.05.2024